

*Ol'ga Orgoňová a jej úloha v paradigmaticke slovenskej štylistiky**

ALENA BOHUNICKÁ**

CITATION: Bohunická A., 2023, *Ol'ga Orgoňová a jej úloha v paradigmaticke slovenskej štylistiky* „*Stylistyka*” XXXII: 49–58, <https://doi.org/10.25167/Stylistyka32.2023.4>

Ol'ga Orgoňová je medzinárodne známa ako slovenská štylistička. V domácom prostredí je navyše uznávaná aj pre svoju lexikologickú prácu orientovanú na profesijnú reč, ktorou otvára dvere medziodborovej spolupráci lingvistov s inými profesiami. Jej zásluhou sa posilňuje aj komunikácia vedy s verejnosťou prostredníctvom popularizačných prednášok, článkov či početných rozhovorov, ktoré poskytuje v médiách. Jazyková vybavenosť a otvorenosť mysle jej dovoľuje sledovať najnovšie trendy vo východnej i západnej lingvistike a pretavovať ich vo svojich prácach. V roku 2022 oslávila okrúhle jubileum, vek, v ktorom vedecké osobnosti jej úrovne opúšťajú kontúry tradičných disciplín a ich práca vrcholí v nových syntézach predstavujúcich posun v odbore. V nasledovnom príspevku ponúknem vedecký profil tejto pozoruhodnej lingvistky, pričom zvlášť zhodnotím jej prínos v oblasti štylistiky.

---

* Príspevok vznikol v rámci riešenia grantovej úlohy VEGA 1/0111/20 Komunikačná kultúra v graduálne demokratizovanej spoločnosti.

** <https://orcid.org/0000-0003-2055-2796>, Univerzita Komenského, Bratislava, Slovensko, alena.bohunicka@uniba.sk

1. Odborný profil

Oľga Orgoňová (*1962) vyštudovala v rokoch 1981 – 1986 slovenčinu a francúzštinu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Na jej formovaní sa podieľali také výrazné osobnosti slovenskej lingvistiky, akými sú Jozef Mistrík (ako školiteľ diplomovej práce) či Juraj Dolník, ktorý viedol Oľgu počas doktorandúry, neskôr sa stal odbornou i ľudskou oporou počas celého jej vedeckého života a s dôverou jej odovzdal lingvistické panstvo používania jazyka.

Bezprostredne po magisterskom štúdiu spojenom s rigoróznym konaním nastúpila v roku 1986 na Katedru slovenského jazyka Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave a s touto katedrou je spojený celý jej profesný život – čo predstavuje doteraz obdivuhodných 37 rokov. V roku 1997 obhájila dizertačnú prácu, v roku 2004 sa stala docentkou, v roku 2013 bola menovaná za univerzitnú profesorku. Svoju alma mater opustila len jediný raz, a to keď pôsobila v rokoch 1998 – 2001 ako lektorka slovenského jazyka a kultúry na Univerzite Michela de Montaigne vo francúzskom Bordeaux. Jej výsostnou doménou je však slovenčina ako materinská reč a toto spojenie je pre ňu charakteristické: je prominentnou používateľkou materinskej reči (jej živú rétoriku si pamätajú stovky poslucháčov), je strážkyňou elitného vzdelania v materinskej reči a zároveň je húževnatou obhajkyňou výsostnej pozície materinskej reči v sústave jazykovedne orientovaného univerzitného štúdia.

Svojou pedagogickou prácou ovplyvnila stovky študentov učiteľstva, translatológie i jednodborovej slovakistiky. Vždy išla za hranice povinností a vkladala do pedagogického pôsobenia svoju osobnosť a akčného ducha – motivovala študentov v príprave študentských vedeckých prác (pripravovaných na ŠVOK – študentskú vedeckú a odbornú konferenciu), pomáhala im v zakladaní i redakcii časopisu Kulturárium, húževnato pripravovala náučné exkurzie, organizovala besedy s osobnosťami z praxe, nebála sa pozývať talentovaných študentov k spolupráci na písaní vedeckých publikácií. Katedru slovenského jazyka zvelebovala nielen svojou vedeckou prácou, pedagogickým a školiteľským pôsobením, ale i menežérsky, a to od roku 2007 vo funkcii vedúcej katedry, priebežne ako kľúčová koordinátorka tímov pracujúcich na vedeckých projektoch, ale i organizátorka cyklu medzinárodných vedeckých konferencií na domácej katedre (*Jazyk a komunikácia v súvislostiach I, Jazyk a komunikácia v súvislostiach II, Jazyk a jazykoveda v interpretácii, Jazyk a jazykoveda v súvislostiach, Štýl – komunikácia – kultúra*).

Popri pôsobení na kmeňovom pracovisku pedagogicky účinkovala aj na iných slovenských či zahraničných katedrách, kam exportovala jazykovedu bratislavskej školy. Dlhodobo hosťovala na Katolíckej univerzite v Ružomberku, v rámci krátkodobých zahraničných pobytov prednášala na Univerzite v Tampere vo Fínsku, na Sliezskej univerzite v Katoviciach a na Jagielloňskej univerzite v Krakove v Poľsku, na Univerzite v Lubľane v Slovinsku, na Univerzite v Olomouci a Hradci Králové v Českej republike, na Univerzite Eötvösa Loránda v Budapešti či na Univerzite v srbskom Belehrade. Ako expertka na materinskú reč dostala pozvánku aj od Rady národnostnej menšiny Slovákov vo Vojvodine, aby prednášala na Univerzite v Novom Sade v Srbsku.

Napokon, svojím podaním materinskej reči i uvažovaním o nej je každoročne atraktívnou prednášateľkou na letnej škole slovenského jazyka pre cudzincov Studia Academica Slovaca. Po roku 2000 bolo len málo ročníkov, kde nevystúpila. Frekventantom z celého sveta ponúkla prednášky o jazyku slovenskej reklamy, slovenskej politiky, slovenskej mládeže, slovenskej publicistiky i slovenskej beletrie.

Osobitnú kapitolu v práci Ol'gy Orgoňovej tvorí popularizačná činnosť, ktorá je najaktívnejšia v posledných rokoch, keď jej zrelá lingvistická osobnosť môže byť plnohodnotnou autoritou v sociovedeckej komunikácii. Od roku 2021 prispieva Centru vedecko-technických informácií SR do rubriky Veda na dosah, kde pripravuje články o pestrosti a flexibilitě slovenčiny. Nezastupiteľnú úlohu v komunikácii s verejnosťou majú popularizačné prednášky či rozhovory, napr. pre Rádio Slovensko, denník SME, TASR, časopis Slovenčinár a i.

Uznaním jej vedeckej práce, pedagogickej činnosti i celospoločenského prínosu sú viaceré vyznamenania – cena rektora Univerzity Komenského v Bratislave ku Dňu študentstva (2007), Strieborná medaila FiF UK v Bratislave (2012), Pamätná medaila FiF UK v Bratislave k 100. výročiu jej vzniku (2022), Zlatá medaila Filozofickej Univerzity Komenského v Bratislave k príležitosti životného jubilea (2022) i členstvo v excelentnom tíme Jazyk a jazykoveda v súvislostiach, ktorý bol v roku 2015 zaradený Akreditačnou komisiou SR medzi najlepšie pedagogické a výskumné pracoviská na Slovensku.

2. Vedecký prínos

Vedecká práca Ol'gy Orgoňovej sa rozprestiera na pomedzí troch tradične vydelených lingvistických disciplín – lexikológie, štylistiky a lingvistickej

pragmatiky. Tie koexistujú v jej práci a zrejú súběžne od Oľginých vedeckých začiatkov až po súčasnosť. Jej tvorba trvajúca takmer štyri dekády však prestupuje hranice týchto tradičných disciplín a dozrieva v nových syntézach. V nasledovnej časti ich podrobnejšie predstavím.

2.1. Od lexikológie k participatívnej vede

Lexikologické zameranie Oľgy Orgoňovej je v začiatkoch prepojené s osobnou náklonnosťou k francúzštine a so štúdiom romanistiky. Záujem o lexikológiu bol neskôr akiste živý aj charizmatickou osobnosťou školiteľa Juraja Dolníka, ktorý Oľgu v čase aspiratúry viedol. Plodom lexikologického výskumu je prvá monografia *Galicizmy v slovenčine* (1998). Už v tejto práci sa prejavuje pripravenosť polemizovať s tradičnými poučkami a skostnatými definíciami, keď autorka ponúka „empiricky“ stvárnené vymedzenie galicizmu zahŕňajúce do extenzie galicizmov aj lexikálne jednotky, ktoré prešli do slovenčiny sprostredkované cez iné jazyky.

Záujmu o medzijazykové vzťahy neskôr začala konkurovať iná lexikologická oblasť – sociolekty. Oľga živo vníma pestrosť materinskej reči, ktorá nie je nikde zachytená – fascinuje ju reč v teréne, v úze, v každodennej vrave. Dávno pred vydaním učebnice *Lexikológia slovenčiny* (2011, 2012) sa púšťa do zachytávania hovorenej lexiky používateľov z rôznych pracovných oblastí – policajtov, vojakov, lekárov, železničiarov, divadelníkov, tanečníkov a i. Za takmer dvadsať rokov sústavného zberu dnes musí mať tento archív viac ako desaťtisíc lexikálnych jednotiek. Viaceré profesijné oblasti sú spracované v špecializovaných publikáciách – slovníkoch profesionalizmov: doposiaľ tak vyšiel *Slovník divadelných profesionalizmov* (vydaný v roku 2019 v spolupráci s kolegyňami z Vysokkej školy múzických umení) a *Slovník policajných profesionalizmov* (vydaný v roku 2021 v spolupráci s predstaviteľmi Policajného zboru SR). Tieto slovníky si vyžadovali úzku interdisciplinárnu komunikáciu, ktorá by nebola možná bez vysokého nasadenia iniciátorky projektu a bez schopnosti koordinácie tímov s rôznym profesijným zameraním a pracovnou kultúrou.

Oľgina sociolingvisticky zameraná lexikografická práca je jedinou svojho druhu, má obrovský empirický význam pre zachytenie reálneho stavu profesijnej variety slovenčiny a jej ďalšie poznávanie. Navyše, výsledné hesláre sú používateľsky veľmi pútavé. Nemenej podstatný je však lingvistický prínos do teoretického uchopenia sociolektov, ktorý za týmito heslármi stojí. Hoci

profesionalizmus je v slovenskej lingvistiky známy pojem, tu znova Olga „nepozná kráľa“ a upozorňuje, že vymedzenie a výklad profesionalizmov v rámci stratifikácie národného jazyka si vyžaduje prehodnotenie vzhľadom na dynamiku jazykovej situácie. Olġina lexikografická iniciatíva v tejto oblasti ukazuje, aká objemná je zóna medzi profesionalizmami a slangom, aká hmlistá je hranica medzi termínom a profesionalizmom, i na to, aká je rozsiahla migrácia medzi bežnými slovami a profesionalizmami. To, že nekamufľuje v záujme lingvistickej upratanosti, ale naopak, s otvorenosťou eviduje variabilitu jazyka i realitu početných expresivizmov v reči profesionálov, to ešte naliehavejšie vykopáva dvere lexikografickej tradície, ktoré sa snažia umelo udržať oddelenie spisovného od nespisovného. Samotné profesionalizmy Olga interpretuje s ohľadom na ďalšie sociálne premenné (zohľadňuje, že aj odborníci z jednotlivých profesií sú regionálne či vekovo diferencovaní). Jej práca v tejto oblasti búra také lingvistické stereotypy o profesionalizmoch, ako napríklad to, že pre profesionalizmy nie je typická synonymia, obraznosť, bohato štruktúrovaná polysémia či expresívnosť.

Pragmatickým zmyslom tejto lexikologickej a lexikografickej práce Olġy Orgoňovej je prispievať k stupňovaniu porozumenia medzi profesionálmi a laikami, posilňovať vzájomnú komunikáciu viacerých participantov, ktorých profesionalizmy sú buď nástrojom komunikácie, predmetom poznania či objektom záujmu. A, ako hovorí samotná Olga, „sprievodným efektom budovania takéhoto jazykového/rečového „mosta“ je súčasná podpora znalostno-komunikačného vyrovnávania podskupín jednotlivých profesijných formácií“ (Orgoňová 2020: 278), ale i komunikačných formácií na opačných póloch z hľadiska expertnosti, kde na jednej strane stojí laická verejnosť, na druhej strane experti, odborné autority. Spracovanie profesionálnej lexiky je tak len súčasťou a predvojom širšie koncipovanej idey participatívnej vedy, ktorá zahŕňa aj angažovanie laikov vo vede. Tí majú potenciál poskytnúť empirické poznatky a materiál, ktorý môžu vedci cestou „bottom-up“ integrovať do vlastných výskumov a výsledkov. Olġina práca tak napĺňa charakter užitočnej lingvistiky, ktorá smeruje k vzájomnému porozumeniu inkluzívnych spoločenstiev (Orgoňová 2020: 276). Výsledkom takejto lingvistickej práce je prekonávanie znalostných a komunikačných bariér expertov a laikov, symetrizácia tradične nerovného vzťahu experta a laika v role nadradeného a podradeného, vŕahovanie do nových komunikačných udalostí a posilňovanie sociálneho kapitálu.

2.2. Od funkčných jazykových štýlov k teórii inkluzívnej stylistiky

Ol'ga Orgoňová je dnes medzinárodne známa predovšetkým vďaka svojej práci v oblasti jazykovednej stylistiky. Od roku 2013 je členkou *Štylistickej komisie Medzinárodného komitétu slavistov*, takisto je členkou redakčných rád zahraničných stylistických periodík *Stylistyka* (Opole) a *Aktual'nyje problémy stilistiky* (Moskva). V minulosti viedla riešiteľské tímy stylisticky orientovaných vedeckých projektov *Štýl a kultúra* (2005–2007), *Racionalita a iracionalita v štýle* (2008–2010) a *Slovenský jazyk v komunikačných formáciách* (2016–2019).

Na pohľad to vyzerá tak, že jej entrée do slovenskej stylistiky predstavuje monografia s názvom *Slovensko-francúzske jazykové vzťahy* (2002). V nej obohacuje dovedajšiu líniu lexikálnej interpretácie medzijazykových vzťahov o stylistické interpretácie umeleckých prekladov z francúzštiny do slovenčiny. Stylistika však bola s Ol'gou oveľa skôr, než sa dostala k slovu v tejto publikácii. Od samotných začiatkov jej vedeckej kariéry vytrvalo mohutnel zárodok, ktorý sa naplno ukázal neskôr a výrazne ovplyvnil tvár slovenskej stylistiky. Odmlada sa vyjadrovala k zásadným metodologickým otázkam, ktoré boli dovedy v slovenskej stylistike len tacitne prítomné. Na konci 90. rokov prijíma „elévka“ Ol'ga tretie vydanie *Štylistiky* svojho diplomového školiteľa Jozefa Mistrika ako „výzvu do diskusie o stave slovenskej stylistiky a najmä o jej perspektívach na prahu nového tisícročia“ (Orgoňová 1998: 307). Tak predznamenáva, že éra funkčnej stylistiky sa naplnila a nastal čas prekročiť hranice paradigmy funkčných jazykových štýlov a obrátiť pozornosť smerom k societe, k dialógu, k činnosti a ku človeku samotnému. To zahŕňalo aj potrebu otvoriť slovenskú stylistiku novým, extralingvistickým stimulom (z pragmatiky, psychológie, sociológie, etnológie) pri zachytení jazykového štýlu ako imanentnej súčasť človeka, nie ako aplikácie niečoho (modelov, vzorov, poznatkov), čo stojí mimo neho. Ol'ga rezolútne uzatvára, že „tradičný jazykový štýl ako kľúčová kategória lingvistickej stylistiky 20. storočia sa v širokospektrálnom interdisciplinárnom pohľade javí skôr ako povrchová kategória v rukách konkrétneho interpreta (spravidla aktéra interakcie), čiže ako variantný produkt stylizácie reality človeka z jeho preferenčného uhla pohľadu.“ (Orgoňová – Bohunická 2018: 22). V súlade s týmto stanoviskom pracuje Ol'ga Orgoňová už takmer tri dekády na pragmaticky orientovanej interakčnej stylistike. Určujúcim komponentom jej prístupu je činnostné nazeranie na jazyk/reč, ktoré, pravda, konvenuje s paradigmatickým

lingvistickým smerovaním po komunikačno-pragmatickom obrate (v slovenskej štylistike výraznejšie reflektovanom až koncom 90. rokov). To sa premieta do chápania štýlu v spoločnej monografii Ol'gy Orgoňovej a Juraja Dolníka *Používanie jazyka* (2010). Štylistické správanie podľa autorov charakterizuje jazykovú činnosť, ktorá sa realizuje v rámci istého typu sociálneho konania. Štylistická diferencovanosť komunikácie je teda podmienená týmito rôznymi typmi sociálneho konania a samotný štýl je nositeľom sociálneho významu. Štýl sa potom definuje ako „sociálne relevantný spôsob realizácie jazykovej činnosti“ (Orgoňová – Dolník 2010: 166).

Pragmatizovaná štylistika v Ol'ginej práci vyúsťuje do koncepcie sociologizovanej či sociálnej štylistiky. Socioštylistika má v slovenskej štylistike od 90. rokov svoju tradíciu a solídne výsledky v podobe prác J. Bosáka (porovnajme jeho prínos v podobe koncepcie podjazykov zodpovedajúcich komunikačným sféram), neskôr D. Slančovej (ktorá vniesla do slovenskej socioštylistiky pojem register). V práci Ol'gy Orgoňovej však nejde o socioštylistiku v zmysle čiastkovej disciplíny, ktorá by bola vznikla fúziou sociolingvistiky a štylistiky, ale pritom by ostávala v hraniciach tradičného lingvistického modelu a inštrumentalistickej predstavy o jazyku, kde sociálne štýly, podjazyky či registre sú prostriedky zodpovedajúce istej sociálnej identite, preferované v istej komunikačnej situácii. Ol'gina štylistická práca prispieva k budovaniu nového interpretačného modelu reči, ktorého hlavnými charakteristikami sú procesualnosť, interakčnosť, antropocentrickosť. V tom nachádza výdatnú metodologickú oporu aj u neštylistikov – všeobecných lingvistov, napr. u J. Kořenského a J. Dolníka, ktorí svojimi explanačne nosnými tézami o jazyku ukotvujú aj Ol'gino uvažovanie o štýle.

Prolegomena k sociálne ladenej pragmatickej štylistike predstavená v knihe *Používanie jazyka* tvorí konceptuálny základ štylistickej koncepcie rozvinatej v nasledujúcej monografii Ol'gy Orgoňovej a jej spoluautorky Aleny Bohunickej s názvom *Interakčná štylistika* (2018). V nej atribút „interakčný“ vyjadruje, že oporným pilierom pri uvažovaní o štýle je pojem sociálna interakcia a dialóg, v ktorých jazykový štýl naplňa svoj zmysel. Zároveň sa tým štylistické bádanie začleňuje do sústavy etnometodologicky ladených prístupov, akými sú interakčná sociolingvistika či interakčná antropolingvistika. V teoretických východiskách tu prezentovanej štylistickej koncepcie nachádzajú autorky myšlienkovú harmóniu s prácami M. M. Bachtina (inšpiráciou je jeho záujem o štýl každodennej živej vravy), s domácou recepčnou štylistikou

a výrazovou teóriou F. Mika (ktorý vyčleňuje výrazové hodnoty späté so sociatívnosťou v jazyku, čím pripravuje pole pre sociálne orientovanú stylistiku a štýl vidí ako kategóriu, ktorá je rovnako výsledkom stylistickej tvorby, ako aj stylistickej interpretácie) či s konverzačnou/interakčnou stylistikou S. Gajdu. Nepochybne povzbudzujúco na Oľgino uvažovanie o dialogickej stylistike pôsobilo dianie v českej stylistike, hlavne v podaní Jany Hoffmannovej a autorských kolektívov, s ktorými táto popredná česká stylistička pracovala na spoločných publikáciách.

Oľga interpretuje štýl v prepojenosti s rámcovými spoločenskými procesmi a charakteristikami, ktoré sa zároveň ukazujú ako dobové zaklínadlá štýlu: digitalizácia, dezinformácie, občianska angažovanosť, konzumnosť a s ňou spojená simplifikácia či zábavnosť. V najnovšom období ju zaujímajú aspekty fungovania štýlov komunikácie digitálnej éry a predpokladá, že v digitálnej ére prebieha „nastavenie sa“ komunikanta na štýl prejavu (monologického aj dialogického) sociálnym partnerom konzumnej doby, ktorí – osobitne mladá generácia – preferujú jednoduchosť, sklon k uvoľneniu a zábave aj pri vážnych vedeckých či politických témach.“ (Orgoňová 2022: 48). Súčasne dodáva, že stylistická interpretácia musí smerovať od konzumnej interpretácie digitálnych komunikátov ku kritickej apercepčii v záujme kultivovania sponobilosti odhaľovať dezinformácie či manipulatívne pôsobenie, ktoré je široko obsiahnuté v necenzúrovanom digitálnom priestore.

Sociálne a pragmaticky ladené úvahy o štýle vedú Oľgu Orgoňovú ku vzniku koncepcie inkluzívnej stylistiky, ktorá sa vyčleňuje ako súčasť interakčnej stylistiky. Stylistická diferenciacia spojená s rôznymi typmi sociálneho konania v rámci sociálnej interakcie sa v tejto koncepcii interpretuje vzhľadom na otázku, ako sa stylistické správanie prispôsobuje inkluzívnym zámerom a aké jazykoštylistické prejavy sú v súlade s inkluzívnou komunikáciou, aké sú teda inkluzívne komunikačné štýly. Je zrejmé, že táto stylistická koncepcia zapadá do modelu pragmatickej stylistiky ako spoločensky „užitočnej“ stylistiky reagujúcej na „mentefakty“ riadiace aktuálny spoločenský diskurz (inkluzívnosť je nepochybne jednou z takýchto dobových priorít). Na uzatvorenie oblúka stylistických paradigiem, ktoré boli v slovenskej stylistike prítomné v období, do ktorého je zasadená i tvorba Oľgy Orgoňovej, treba dodať, že komunikačné štýly, ku ktorým smeruje Oľgina teória, síce predstavujú odklon od predstavy, ktorá stála za funkčným jazykovým štýlom ako modelovou štruktúrou, neznamenajú však ich odmietnutie. Komunikačné

štýly zodpovedajúce empirickému uchopeniu sa vysvetľujú v previazanosti na tradíciu funkčných jazykových štýlov a v kontinuite s ňou.

2.3. Diskurzná analýza: porozumenie

Na doplnenie celkového obrazu vedeckej práce Ol'gy Orgoňovej treba okrem dvoch uvedených hlavných línií spomenúť oblasť diskurznej analýzy. Tá je zastúpená prostredníctvom množstva vedeckých štúdií, v ktorých sa analyzuje mládežnícky diskurz, medzigeneračný diskurz matiek a dcér, reklamný diskurz, politický diskurz, diskurzy späté so sexuálnymi menšinami. Tieto témy sú riešené v rámci úspešne vedeného projektu *Diskurzná analýza: porozumenie* (2011–2013). Originálnym prínosom v oblasti diskurznej analýzy je perspektíva porozumenia, nejde teda o demaskovanie jazykových spôsobov znevýhodňovania skupín, ako je to v kritickej diskurznej analýze, ale naopak, teoretické uvažovanie aj empirické výskumy v tejto oblasti sú orientované na jazykové spôsoby prekonávania komunikačných bariér. So svojimi spolupracovníkmi z pracoviska obohatila Ol'ga Orgoňová diskurznu analýzu o xenolingvistickú perspektívu, v rámci ktorej sa na diskurzy nazerá z perspektívy cudzosti a inakosti. Výsledkom tejto tímovej práce pod taktovkou Juraja Dolníka je monografia *Cudzosť – jazyk – spoločnosť* (2015).

3. Záver

Zhodnotenie vedeckej práce Ol'gy Orgoňovej v tomto príspevku zachytáva „synchronný stav v diachróonii“. Stav, ktorý charakterizuje zrelosť, nadhľad, vitalita a zároveň perspektíva ďalšej práce a obohatenia odboru. Ol'ga sa nielenže pričínila o zvel'adenie panstva štylistiky a používania jazyka, ale už s pomocou svojich nasledovníkov formuje nové domény, ktoré obohacujú súčasné trendy jazykovedného výskumu.

Literatúra

- Orgoňová O., 1998, Štylistika Jozefa Mistrika po tretí raz, „*Slovenská reč*“, 63, č. 5, s. 301–307.
- Orgoňová O., 2020, Jazyk – reč – sociálna inklúzia, „*Jazykovedný časopis*“, 71, č. 2, s. 269–280, <https://doi.org/10.2478/jazcas-2020-0026>

- Orgoňová O., 2022, Kontúry štýlu a štylistiky od Jozefa Mistrika po digitálnu éru, „*Jazykovedný časopis*“, 73, č. 1, s. 40–50, <https://doi.org/10.2478/jazcas-2022-0026>.
- Orgoňová O., Bohunická A., 2018, *Interakčná štylistika*, Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave.
- Orgoňová O., Dolník J., 2010, *Používanie jazyka*, Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave.

Ol'ga Orgoňová and her role in the paradigm of Slovak stylistics

The paper focuses on the research contribution of Ol'ga Orgoňová in the field of Slovak stylistics. Her work spans three decades of the ‘post-Mistik’ era and contributes significantly to the turnaround in theoretical thinking about style. Professor Orgoňová’s work reflects the methodological transformation from stylistics as a doctrine of linguistic models and ways of shaping a text (functional stylistics), through the view of style in the context of socially conditioned verbal action (interactional style), to the most recent concept of inclusive stylistics.

In this paper, we outline a model of Slovak stylistic development through the identification of stylistic paradigms reflected (affirmatively or contradictorily) in the work of this linguist. We associate the basic concepts from her scholarly work with the terminology known from other conceptions of the West Slavic stylistics and implicate a further perspective for developing theoretical thinking about style, especially in the direction of communication styles and inclusive stylistics, which fits into the model of pragmatic stylistics as socially ‘useful’ stylistics. The communication styles themselves, corresponding to the empirical grasp, are explained in relation to and in continuity with the tradition of functional language styles.

Keywords: stylistics, interactional stylistics, inclusive stylistics, pragmatism in stylistics, participatory science